

POSTANOWIENIE

Dnia 5 lutego 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marian Kocon (przewodniczący)

SSN Wojciech Katner

SSN Anna Kozłowska (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa M. D.

przeciwko W. S.

o ustalenie i zobowiązanie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 5 lutego 2014 r.,

zażalenia powódki na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 20 listopada 2013 r.,

1. oddala zażalenie na postanowienie o odrzuceniu skargi kasacyjnej,

2. odrzuca zażalenie w pozostałej części,

3. zasądza od powódki na rzecz pozwanej kwotę 1 800 (jeden tysiąc osiemset) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 20 listopada 2013 r. Sąd Apelacyjny:

1. odrzucił zażalenie powódki na postanowienie z dnia 31 października 2013 r. oddalające wniosek powódki o zwolnienie od opłaty należnej od skargi kasacyjnej;
2. odrzucił skargę kasacyjną powódki od wyroku tego Sądu z dnia 28 sierpnia 2013 r., jako nieopłaconą.

Postanowienie to powódka zaskarżyła w całości. Wniosła o poddanie kontroli, w trybie art. 380 k.p.c., prawidłowości postanowienia z dnia 31 października 2013 r. oddalającego jej wniosek o zwolnienie od opłaty należnej od skargi kasacyjnej, zarzuciła wadliwe ustalenie, że jest w stanie ponieść tę, wynoszącą 5 000 zł opłatę, bez uszczerbku w koniecznych kosztach utrzymania siebie i męża. We wnioskach, powódka domagała się uchylecia zaskarżonego postanowienia, uwzględnienia wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych w całości i przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie uchylenia zaskarżonego postanowienia i przekazania Sądowi Apelacyjnemu wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie do Sądu Najwyższego przysługuje tylko w przypadkach wymienionych w art. 394¹ § 1 i 2 k.p.c. Tymczasem, przedstawione Sądowi Najwyższemu zażalenie obejmuje wszystkie rozstrzygnięcia objęte postanowieniem z dnia 20 listopada 2013 r. Zważywszy na przedmiot rozstrzygnięcia ujętego w punkcie pierwszym tego postanowienia (przytoczonego na wstępie), stwierdzić należy, że kierowane do Sądu Najwyższego zażalenie przeciwko takiemu rozstrzygnięciu, musi być traktowane jako niedopuszczalne, bo nieprzewidziane przez ustawę. Zażalenie niedopuszczalne podlega odrzuceniu, zatem, zgodnie z art. 394¹ § 3 w związku z art. 398²¹ i art. 373 oraz art. 397 § 2 k.p.c., orzeczono jak w sentencji.

Rozpoznając zażalenie powódki na postanowienie o odrzuceniu skargi kasacyjnej, zaskarżalne zgodnie z art. 394¹ § 1 pkt 1 k.p.c., Sąd Najwyższy władny był poddać kontroli, w trybie art. 380 k.p.c., zgodnie z wnioskiem zawartym w zażaleniu, prawidłowość niezaskarżalnego postanowienia z dnia 31 października 2013 r., przepis art. 380 k.p.c. ma bowiem odpowiednie zastosowanie

w postępowaniu zażaleniowym przez Sądem Najwyższym (art. 394¹ § 3 w zw. z art. 398²¹ k.p.c.).

Postanowieniem z dnia 31 października 2013 r. Sąd Apelacyjny oddalił wniosek powódki o zwolnienie od opłaty od skargi kasacyjnej w kwocie 5 000 zł oceniając, że sytuacja materialna pozwala jej opłatę tę uiścić. Ocenę tę należy podzielić.

Powódka wskazała w oświadczeniu majątkowym dołączonym do wniosku o zwolnienie od opłaty od skargi kasacyjnej, że prowadzi gospodarstwo domowe z mężem, a ich łączny dochód wynosi 1 600 Euro, przy czym wskazywała, że koszty utrzymania są wyższe od dochodów. Nie ma jednak - co do zasady - uzasadnionych podstaw do odmiennego traktowania kosztów bieżącego utrzymania, od wydatku jakim jest opłata od wniesionej w toczonym procesie skargi kasacyjnej. Zwrócić należy również uwagę, że powódka przyznała, iż posiada oszczędności, które, jak twierdziła, przeznaczyła na koszty pogrzebu. Koszty sądowe stanowią obciążenie, które powinno zostać pokryte przez strony z posiadanych środków, pomoc bowiem ze strony Państwa w postaci zwolnienia od kosztów sądowych może zostać przyznana dopiero wtedy, gdy strona rzeczywiście nie ma środków wystarczających na ich opłacenie, a nie wówczas, gdy wprowadzie je posiada, ale zamierza przeznaczyć je na inne cele (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 września 2011 r., I CZ 65/11, niepubl.).

Ponadto, powódka w toku postępowania ubiegała się już o zwolnienie od kosztów sądowych, to jest od opłaty od pozwu i jej wniosek został oddalony (k. 19, k. 61). Do wniosku o zwolnienie od opłaty od skargi kasacyjnej załączyła oświadczenie majątkowe o identycznej treści, jak to, które zostało złożone przy pozwie. Trafnie w tej sytuacji Sąd Apelacyjny zauważył, że jeżeli stronie, w związku z jej sytuacją majątkową, odmówiono już zwolnienia od kosztów sądowych, to bez podjęcia przez stronę próby wykazania niekorzystnej zmiany tej sytuacji – o ile nie zachodzą szczególne okoliczności – nie ma dostatecznej podstawy do zwolnienia od opłaty od skargi kasacyjnej.

Zważywszy, że brak było podstaw do zakwestionowania prawidłowości postanowienia Sądu Apelacyjnego z dnia 31 października 2013 r., odrzucenie skargi kasacyjnej powódki, wobec nieuiszczenia należnej opłaty, było prawidłowe.

Zażalenie zatem, na to postanowienie, jako pozbawione usprawiedliwionych podstaw, podlegało oddaleniu (art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.).

O kosztach postępowania zażaleniowego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 w związku z art. 108 § 1 k.p.c. w związku z § 6 ust. 6 w związku z § 12 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (jedn. tekst: Dz. U. z 2013 r., poz. 490).